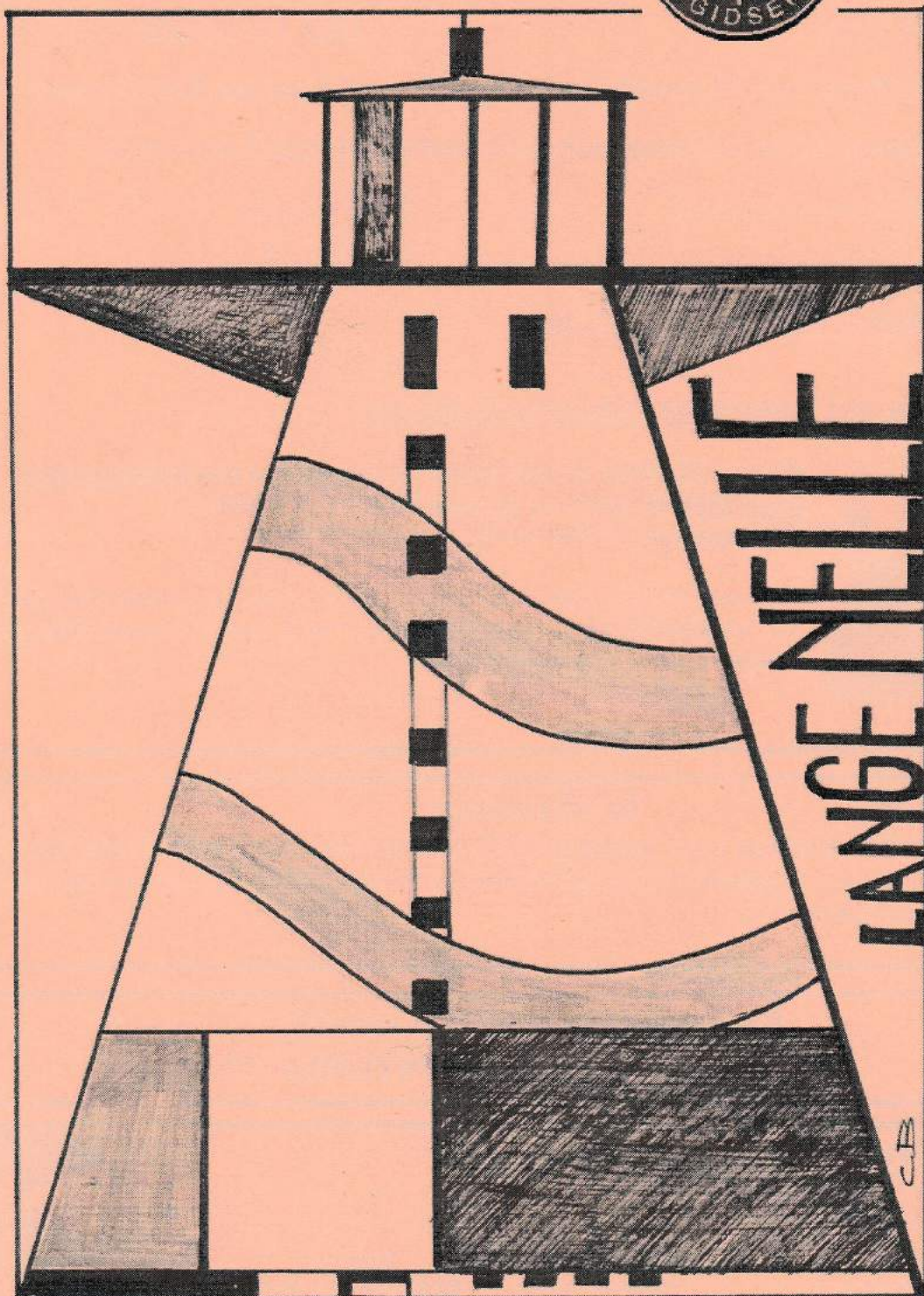

24STE JAARGANG • NUMMER 1 • 2012
JANUARI - FEBRUARI - MAART

België-Belgique
PB - PP
8400 Oostende 1
BC6607

Moerman Patrick
Duivenstraat, 1
Oostende

GIDSENKRING OOSTENDE

Driemaandelijks blad van de afdeling OOSTENDE van de WEST-VLAAMSE GIDSENKRING vzw
Afgiftekantoor 8400 OOSTENDE 1 - P409072 • Afzendadres & verantwoordelijke uitgever:
Pitteljon Etienne, Leopoldlaan 179, 8430 Middelkerke

IN DIT NUMMER

02.Voorwoord	Marc Loy
03.Activiteiten	Redactie
05.Paster Pype	Dirk Demaeght
10.Paster Pype, een bloemetje op zijn graf	Julien van Remoortere
12.De grande dame v/d theosofie in Oostende	Marcel Leeuwerck
16.Een BV over Oostende	Redactie
17. De politiek-religieuze context rond het Beleg van Oostende (7-slot)	Eddy Masschalk

JAARBOEK 2011 WEST-VLAAMSE GIDSENKRINGEN

HERINNERING: Leden kunnen op vertoon van hun lidmaatschapskaart 2011, dit jaarboek ophalen bij Azuriet Reizen – Kastanjelaan 3 in Oostende.

Het boek kan ook, mits voorafbetaling van 3,5 euro, op rekeningnummer 380-0049184-76 t.n.v. Gidsenkring Lange Nelle vzw, met vermelding "Jaarboek 2011" opgestuurd worden.

In Memoriam

Mevrouw **Beatrix Kurthen** (geb. Bosten in 1925), moeder van collega-gids Christa Kurthen, is overleden op 28 januari 2012. De Gidsenkring betuigt haar innige deelneming aan Christa en haar familie.

BEZOEK OOK ONZE WEBSITE
WWW.GIDSENKRINGOOSTENDE.BE

STEUNENDE LEDEN

Perdaens André
Wouters Julius
Waldmann Marc
Vigne André

Verlinden L.
Wolf Ingrid
Degelin-Selis

Driemaandelijks blad van de Oostendse
GIDSENKRING LANGE NELLE vzw.
24ste jaargang
Nummer 1 januari-februari-maart 2012

Colofon

Eindredactie en correspondentie
Dirk Beirens
dirkbeirens@telenet.be

Verantwoordelijke uitgever:
Etienne Pitteljon
Leopoldlaan 179
8430 Middelkerke

De medewerkers aan dit blad zijn zelf
verantwoordelijk voor de door hen
getekende bijdragen.

Overname mag mits bronvermelding.

Vormgeving: Dirk Beirens
Voorzitter: Marc Loy

Dispatching:
Tel/Fax: 059 / 807.381
e-mail: lange_nel@hotmail.com

Rekeningnummer: Gidsenkring
Lange Nelle vzw
BE91 3800 0491 8476

Lid wordt u voor 15€ per jaar.
Buitenland: 20€
Gezinskaart: 25€
Steunend lid: vanaf 25€

Website: www.gidsenkringoostende.be

Gidsenlokaal: Spaans Huisje
Christinastraat, 67 Oostende

Welkom

Meer en meer mogen we in onze Gidsenkring nieuwe leden verwelkomen die hier, als tweede verblijver, zo niet op rust tijdelijk of bestendig zijn aangespoeld. Niet zelden wordt zo iemand lid na deelname aan één of andere stadswandeling of voordracht van onze Gidsenkring. *Zij* hongeren naar meer kennis over hun nieuwe biotoop. *Wij* zijn blij dat we onze wetenschap met geïnteresseerden kunnen delen. Dus van harte welkom!

En u bent in goed gezelschap, want onze stad wist in de pakweg voorbije 200 jaar om diverse redenen heel wat personaliteiten te charmeren.

En of ze hier nu geboren zijn of er voor even, een poos of definitief aanspoelden: ze getuigen, anoniem of beroemd, over de kosmopolitische geest van onze Stad aan Zee. Lukraak en tergend onvolledig een aantal namen van wie hier ooit blitz of blijvend passeerde: Napoleon Bonaparte, James Ensor, Mark Twain, Karl Marx, Morton Stanley, Leopold II, Mark Twain, Woodrow Wilson, Constant Permeke, August Beernaert, Karel Sys, Stefan Schweig, Walt Disney, Mathieu Corman, Henri Storck, Georges Simenon, Yves Montand, Karel van de Woestijne, Rainier en Grace van Monaco, Maurice Bejart, Hugo Claus, Jean Gabin, Arno, Jean-Paul Belmondo, Marvin Gaye... .

Een aantal onder hen inspireerde onze Gidsenkring al tot een wandeling die hun naam draagt. Zo lopen we straks in het voetspoor van de Amerikaanse soulster Marvin Gaye.

Het is voor ons gidsen een voorrecht om toerist, aangespoelde of autochtoon zo'n stad en de wereld die er passeert te mogen openbaren.

Marc Loy
Voorzitter

ACTIVITEITENKALENDER

**Bevestig steeds uw deelname bij Patricia Veris op
059 80 62 39 of via email patricia.veris@skynet.be**

VOORJAARSACTIVITEITEN 2012

NIEUW & VRIJBLIJVEND:

leden die hun e-mailadres (eventueel telefoon/gsm) aan het secretariaat (Patricia Veris op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be) opgeven worden ervan verwittigd als een activiteit niet doorgaat. Wie zijn e-mailadres doormailt, kan herinnerd worden aan een activiteit.

Donderdag 01 maart om 19.30 uur : geïllustreerde voordracht "Het leven zoals het is : militairen aan zee"

Bart Slabbinck (Natuurpunt), Alain Van Geeteruyen en Davidsfondsafdeling Vuurtoren hebben een unieke selectie gemaakt van - veelal nooit eerder gepubliceerd - historisch beeldmateriaal dat het verhaal brengt van de militaire sites op de Oosteroever. Bijzondere aandacht gaat naar de site Halve Maan wiens genese gedurende de voordracht minutieus bestudeerd zal worden.

Afspraak: Spaans huisje, Christinastraat 67, Oostende, maximum 25 deelnemers

Inschrijving verplicht bij Patricia Veris op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be; leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Zaterdag 17 maart om 14 uur : Raversijdewandeling

Leopold II was niet alleen belangrijk voor de uitbouw van Oostende, hij heeft ook een cruciale rol gespeeld in het ontstaan van de nieuwe badplaats Raversijde. De interesse voor en de aankoop door Leopold II van het koninklijk domein in Raversijde in 1902, zorgde ervoor dat er versneld een verkaveling tot stand kwam met het unieke driestratenpatroon Zeelaan-Middenlaan-Westlaan... Een nieuwe badplaats was geboren !

We wandelen door de verschillende straten van de wijk en vertellen u het volledige verhaal van het ontstaan van de badplaats. We tonen u de laatste stille getuigen van belle époquevillages; de vele restanten uit het interbellum en de verdere naoorlogse uitbouw van de badplaats.

Niet alleen de geschiedenis maar ook de "petite histoire" van de badplaats komt tijdens de wandeling voldoende aan bod ...

Afspraak: hoek Transvaalstraat - Westlaan; maximum 25 deelnemers; begeleiding door gids Johnny Monteyne.

Inschrijving verplicht bij Patricia Veris op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be; leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Zaterdag 28 april 2012 om 14 uur : Sportpoëzieroute-wandeling

De sportpoëzieroute in het Oostends Sportpark 'De Schorre' wil op een unieke manier sport en cultuur combineren. Op een wandeltraject van 4 km ontdek je niet alleen alle hoekjes en kantjes van het sportpark, maar ook 17 gedichten van Vlaamse en Nederlandse dichters. Elk gedicht kreeg een eigen en unieke visuele uitwerking. Op deze wandeling worden ook de niet-alledaagse sporten toegelicht. De wandeling duurt ruim 2 uur.

Afspraak: ingang Mr. V-arena in de Sportparklaan; maximum 25 deelnemers; begeleiding door gids Marcel Braet.
Inschrijving verplicht bij Patricia Veris op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be;
leden: gratis & niet-leden: € 2,5

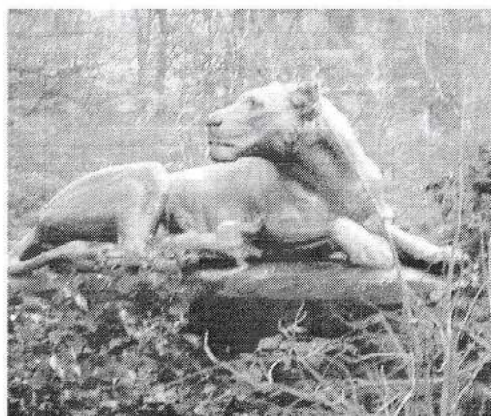
Zaterdag 05 mei 2012 om 10.30 uur : Cultuur & natuur in "Den Hof" **Geleide wandeling Leopoldpark**

We gaan het Leopoldpark verkennen en nog beter leren kennen. Als we erin wandelen, veelal enkel doorwandelen, wat zien en ervaren we dan? Wellicht is er meer!

Via de geschiedenis, de aanwezige cultuurelementen, wat er groeit en bloeit en leeft, maar ook met persoonlijke invalshoeken, een fotografisch oog en poëtische benadering gaan we met René, Den Hof intenser beleven.

Afspraak: Bloemenuurwerk Leopoldpark; maximum 25 deelnemers; begeleiding door gids René Vandercruyssen.

Inschrijving verplicht bij Patricia Veris op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be;
leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Zaterdag 02 juni 2012: bezoek aan de Franse stad Duinkerke **(meer info & afspraken in ons volgende nummer!)**

We rijden met **eigen wagen** > wie geen vervoer heeft, laat dit weten aan P. Veris, zodat er een kostendelende oplossing gezocht kan worden.

Afspraak om 9.30 uur aan het Belfort tgo. Kerk Saint Eloi + bezoek aan de kerk en wandeling doorheen de historische stad (ongeveer 2,5 km).

Omstreeks 12 uur: vrij middagmaal.

Om 14 uur afspraak & bezoek aan (een deel van) het "Musée Portuaire" (havenmuseum) en aansluitend een wandeling heen en terug naar de sluis Tystram.

Begeleiding door gids Pierre Vanhecke.

“Paster Pype”

Dirk Demaeght

Henri Pype of **Pastoor Pype**, of in de volksmond ook **Paster Pype** (Geluwe, 1854 - Oostende, 3 juni 1926) was een Belgische katholiek priester en aalmoezenier. Hij was onderpastoor van de Sint-Petrus-en-Pauluskerk van Oostende. Als vissersaalmoezenier zette hij zich in voor de vissers en hun gezin en hij werd eervol "Vader der visschers" genoemd. Hij werd in 1886 aalmoezenier-ter-zee.

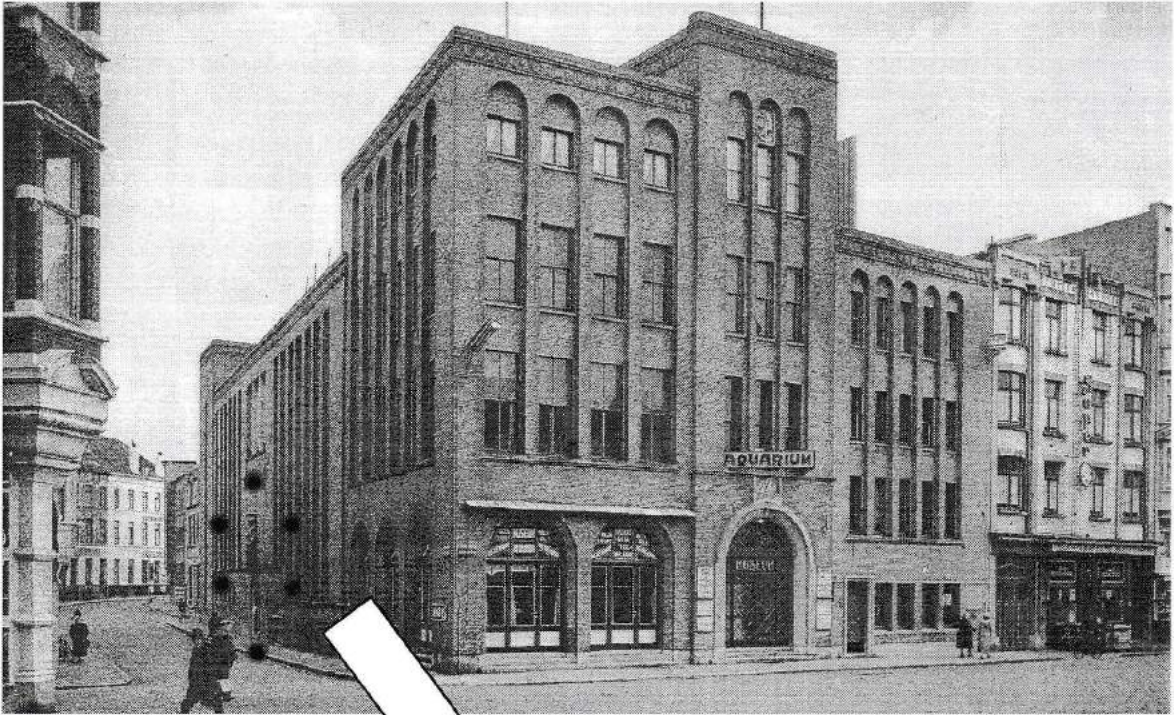
Op een plantsoen naast de kerk in Oostende staat het rijzige zandstenen Paster Pype-monument uit 1939 van Karel Demuynck (1899-1949) uit Nieuwpoort, herwerkt in mei 1988 door de Oostendse grafsteenkapper Roland Boury. Dit beeld stond vele decennia boven de ingang van de Paster Pypeschool "El Mar" (zie beelden op het volgende blad). Toen deze school afgebroken werd, kreeg het beeld zijn uiteindelijke plaats naast de kerk. In zijn geboortedorp Geluwe is een straat naar hem vernoemd.

http://nl.wikipedia.org/wiki/Henri_Pype

Aan de zijkant van het afgebroken zeemanshuis (zie foto volgend blad) van Stella Maris, beter gekend als de 'El Mar', aan de ingang van de verlaten oude gebouwen van de Vrije Visserijschool Paster Pype, in de gelijknamige straat, hebben decennialang mensen omhoog gekeken naar het rijzig witstenen beeld van de stichter dat boven de ingang stond. Tegenwoordig is het oude complex volledig verdwenen en vervangen door een parochiehuis van de Decanale Petrus- en-Paulusparochie. De foto van Paster Pype is het enige wat nog in het nieuwe parochiehuis verwijst naar wat vroeger eens een bloeiend zeemanstehuis was van 'Stella Maris'.

Toen de Vrije Visserijschool in het schooljaar 1976-1977 verhuisde naar haar nieuwe gebouwen, naast het Vrije Technisch Instituut in de Stuiverstraat, was het beeld er blijven staan. Nieuwpoortenaar Karel Demuynck (1899 – 1949) had dit rijzig beeld ontworpen in 1939, dertien jaar na het sterven van de legendarische Paster Pype. Of het een initiatief van de steenkapper zelf was of dat hij in opdracht van kerkelijke instanties werkte, is moeilijk te achterhalen.

Tijdens de alomgekende Paulusfeesten in augustus van 1987 stelde ik vast dat men voor de ingang van de oude Vrije Visserijschool, en dus onder het witstenen beeld van Paster Pype, frieten aan het bakken was. Wellicht had men daarmee geen oneerbiedige bedoelingen. Maar wat me ergerde was het feit dat er rond de hals fietsbanden hingen en dat men het hoofd gebruikte als knooppunt voor de feestverlichting.

Toen de Paulusfeesten al enkele weken achter de rug waren, was ik van plan om de onterende attributen te verwijderen. De fietsband hing nog steeds rond de nek. Rechtover de ingang van de oude visserijschool was een kraanman aan het werk op een bouwwerf. Die was zo vriendelijk om me tot heel dicht bij het beeld te brengen. Tot mijn ontsteltenis stelde ik vast dat het anderhalve ton zwaar beeld los stond op zijn sokkel en dat de doorgeroeste betonijzers achteraan geen verankering meer boden in de muur. Een fikse windstoot had het beeld naar beneden kunnen halen. Dat kon en mocht zo niet blijven! Na afspraak met toenmalig Deken Jozef Loncke en de Oostendse Schepenen Daniels en Bourgeois, zou men geen risico nemen en het gevaarlijk geworden beeld verwijderen van zijn sokkel.

Enkele dagen later werd het door stedelijk personeel van zijn sokkel gehesen en overgebracht naar de binnenkoer van de conciërgerie van het sportpark 'De Schorre' in Stene. In afwachting van verdere behandeling rustte de anderhalve ton zware witsteen daar op vier balken.

Toen een foto van het beeld verscheen in het Nieuwsblad van 5-6 maart 1988, was het hek van de dam. Oostendenaars van allerlei pluimage waren plots geïnteresseerd in de symbolische waarde van het beeld voor de vissers en de visserij. Dat directeur Demaeght het had laten wegemen van de vroegere visserijschool, waar ze hun opleiding hadden genoten, vonden ze een schande. Toen ze echter vernamen dat er een nieuw 'monument van Paster Pype' zou komen, stilde de storm (in een glas water).

Het beeld, met zijn opvallende lengte omdat voorbijgangers het aan de schoolpoort immers in kikvorsperspectief zouden zien, moest een grondige opknappbeurt krijgen.

Op zoek naar een steenkapper kwam ik terecht in de Stuiverstraat bij grafsteenmaker Roland Boury. Na een grondige inspectie van de toestand van het kolossale twee meter hoge beeld, kwamen we overeen dat hij het in een 'nieuw kleed' zou steken. Van het totale beeld zou er ongeveer een centimeter worden weggenomen met bijzondere zorg voor de kleine uitsteeksels. De vingers, neus en kin, waren nagenoeg weggeërodeerd. Witsteen is een steensoort die niet goed bestand is tegen vocht, zilte zeelucht en wind. Aangezien het oorspronkelijk gemaakt werd om in een nis te staan, hoog boven de ingangspoort van de Vrije Visserijschool, was het achteraan niet bewerkt en dus volledig plat. Op zijn nieuwe bestemming zou het beeld nu rondom zichtbaar zou zijn en moest die platte achterkant ook een 'model' krijgen. Dat model was een soutane van deken Loncke met bijhorende 'kontekletser', een soort manteltje dat de priester op de rug van zijn soutane droeg.

Steenkapper Boury had zich aan het schema gehouden. Het beeld was tijdig klaar en zou zeker, tegen het eeuwfeest van de Vrije Visserijschool (14 mei 1988), een waardige plaats aan de Petrus- en Pauluskerk moeten krijgen. Wat uiteindelijk ook gelukt is.

Deken Jozef Loncke liet in een persartikel verstaan dat hij het rozenperkje vóór de Peperbusse een geschikte plaats vond. De Peperbusse Sociëteit, die sinds jaar en dag ijvert voor de restauratie en herwaardering van de gelijknamige toren, reageerde metterdaad. André Baert vond dat een dergelijke inplanting kitscherig en onesthetisch zou overkomen, dat het beeld niet paste bij de toren en zijn omgeving. "Het zou het volume van de toren breken en het zicht op de toren belemmeren vanaf het Wapenplein.

Trouwens, men zou van Paster Pype een heilige maken door het daar te plaatsen, terwijl hij toch veeleer een vriend van de vissers was. Maar ook binnen de Peperbusse Sociëteit ontstond verdeeldheid. De enen wilden het terug zien staan op zijn oorspronkelijke plaats boven de ingang in de Paster Pypestraat. De anderen wilden het een plaats geven in het vernieuwd visserskwartier. Deze laatste groep zou daar 'een toer doen' met de hulp van architecten. Blanche Belpaeme, beter gekend als 'Meetje van de Koaje' begon te lobbyen om het beeld te plaatsen aan het, en liever nog, op het visserijaquarium aan de kaai. Anderen vonden dat het beeld een plaats moest krijgen aan de vismijn. Enz.

De uiteindelijke toewijzing van de plaats viel onder de bevoegdheid van de schepen van Groen, Gerard Daniels. Hij liet me weten dat het schepencollege principieel akkoord was om het beeld in het plantsoen bij de kerk te plaatsen. Zijn diensten, waaronder enkele architecten, hadden de opdracht gekregen een nieuw ontwerp uit te werken. Het beeld zou niet volledig in het midden van het plantsoen komen om het zicht op de Peperbusse vanuit de Kerkstraat niet te belemmeren.

Rond het beeld zou een kasseiwegeltje komen voorzien van groen. Onder leiding van schepen Bourgeois van Openbare Werken werd het beeld tot aan de kerk gebracht en door de steenkapper (Roland Boury – uiterst rechts op onderstaande foto) met zijn mannen, veilig verankerd op de voorziene plaats.

Paster Pype keek recht in de voordeur van het huis waar hij eens had gewoond en waar hij ook gestorven is. Het zal ook wel weer de macht van het geld zijn waardoor de Dekenij het huis, waar ooit de 1ste Belgische Maritieme Staatsalmoezenier had gewoond, verkocht. De woning is reeds afgebroken en vervangen door een modern flatgebouw. Van de toenmalige Havenkapitein Raphaël Ghys, lid van de Inrichtende Macht van de Paster Pypeschool, mocht ik een scheepsanker gaan zoeken dat ergens roestig verloren lag in de tuin van zijn ambtswoning. Leerlingen van het Vrij Technisch Instituut hebben het metaal met ijzervernis bewerkt en er een koperen tekstplaat op aangebracht die luidt: "PASTER PYPE de VADER DER VISSCHERS 1854 – 1926.

Actueel: VANDEKERCKHOVE, Flor, "Het leven en de werken van Paster Pype", in HVB, jg. 79, nr. 1, 6 januari 2012, blz. 11-15

Toen ik het, de avond na de plaatsing, in de pletsende regen, ging bekijken (foto hierboven), was toen al duidelijk dat de witsteen veel water zou zuigen. Dit zou problemen van bemossing in de tere witsteen met zich meebrengen ...

Enkele jaren geleden werd het beeld van Paster Pype, wegens een herschikking van de oorlogsmonumenten aan de kerk, een vijftig-tal meter verplaatst in de richting van het Petrus- en Paulusplein. Het bleef echter binnen het plantsoen en is niet minder opvallend dan voorheen. Aan dit beeld wordt op zijn sterfdag (3 juni) een bloemenhulde gebracht, onder meer door de voorzitter van het Paster Pype-huldecomité, Jean Pierre Falise (foto onder).

PASTER PYPE

Priester - sociaal hervormer -wetenschapper

"Vader der visschers"

Geboren te Geluwe op 13.01.1854

Priester gewijd op 07.06.1879

Leraar aan het college te Nieuwpoort op
21.08.1879

Onderpastoor op de SS Petrus- &-
Paulusparochie te Oostende op 12.11.1884

Eerste aalmoezenier van de Belgische Zeevis-
serij 22.05.1886

Stichter en directeur van de Vrije Visserij-
school

Stichter van een kook- en naaischool voor vis-
sersmeisjes

Stichter van " 't Zal wel gaan", de bond van
verschillende Culturele en Sociale Werken
voor de Belgische vissers (levensverzekering
- pensioenkas - armenzorg)

Lid van de Provinciale Commissie voor de
Zeevisserij

Officier in de Leopoldsorde

Overleden te Oostende op 03.06.1926

In steen vereeuwigd in 1939

Herbegraven in 2007

Geeft zijn naam aan de begraafplaats van de

Nieuwpoortsesteenweg 2 juni 2007

(nvdr. Met dank aan dhr. Dirk Demaeght voor
de toelating om deze bijdrage van zijn blog te
plukken: <http://>

“Paster Pype”, een bloemetje op zijn graf

Julien van Remoortere

‘k Zal je ne keer wat vertellen, hè, over Paster Pype. Die was, in de tijd van de Iselandvisscherie, onderpaster in de grote kerk van Oostende. Maar hij deed ook nog wat anders dan missen lezen. Dat was een man die het voor ons had, de vissers. Ge weet het, de kleine man had ook in die tijd niet veel in de pap te brokken. En dat heeft Paster Pype – wij noemden hem meestal Meneire Henri – voor ons gedaan, den braven man. Hij werd zelfs aalmoezenier van de vissers, en hij heeft de Visscheriescholen gesticht en ook een kook- en naaischool voor de vissersmeisjes, plus de vissersbond “’t Zal wel gaan”.

Over hem heeft mijn grootvader me eens een formidabel verhaal verteld en ’t is allemaal echt gebeurd, daar moet je geen moment aan twijfelen. Meneire Henri kende natuurlijk stief goed alle plekken waar onze mensen gingen vissen, van Schotland tot bij Iseland. En in Iseland kende hij een broeder van de christelijke scholen, die in dat land missionaris was geworden, maar helaas na twintig jaar werken aldaar, gestorven was. Ze hadden hem begraven in Reikjavik en toen Meneire Henri het ter ore kwam, zei hij dat hij toch zo graag een bloemetje op de broeder zijn graf had gezet. En dat zegde hij op het moment dat mijn grootvader en zijn mannen op het punt stonden om in te schepen naar Iseland.

‘Awel,’ zegden ze, ‘awel, meneire Henri, ga met ons mee. We schuiven allemaal een beetje op in ons breed bed en ge zijt niet zo vet dat ge er niet meer bij zou kunnen, allee, jong!’

‘Ach, kon ik maar,’ zuchtte hij, maar hij kon geen wekenlang gemist worden in Oostende. Dus vertrokken ze – dat was in het jaar 1925 – voor zes-zeven weken naar Iseland. God zij dank kwamen ze gezond en wel terug. Het was op een avond en ze liepen direct van het schip naar het huis van Meneire Henri.

‘Wel, wel, de mannen,’ lachte die. ‘Wat een geluk u allemaal weer te zien.’

‘We hebben iets voor u,’ zei de schipper en hij wees naar een kortewagen waarop een kuip stond.

‘God in den hemel,’ mompelde Pater Pype. ‘Wat is me dat voor iets? Een kuip? Voor mij?’ De vissers konden hun plezier niet meer inhouden.

‘We hebben hem meegebracht!’ riep de motorist uit. ‘Voor u, Meneire Henri!’

‘Jamaar, jamaar, wacht eens een beetje!’ stamelde de paster. ‘Wilt ge zeggen dat...’

‘Ja!’ riepen de mannen lachend. ‘We hebben de broeder meegebracht voor u. Nu zul je een bloempje op zijn graf kunnen zetten.’

Meneire Henri wist in geen duzend jaar waar hij het had. Was dit een boze droom?

Uit vrees dat de burens of iemand anders te weten zouden komen wat voor een heel ongewone cadeau hij gekregen had, beval hij de kortewagen naar binnen te rijden, in de gang van zijn huis. ‘En nu allemaal op uw knieën!’ riep hij. ‘En ne vaderons en ne weesgegroet lezen. God, jongens toch, wat hebt ge toch uitgestoken! Dat mag toch niet: een lijk ontgraven en het meebrengen overzee!’

‘We hebben hem goed in het ijs gelegd,’ zei de schipper. ‘Zijt gerust: daar kon niets aan miskomen.’

'Al goed en wel, vrienden, maar daar kunt ge geweldige last mee krijgen. Als de politie dat te weten komt...'

'Tja, dat wisten we niet,' antwoordden ze. 'We hebben gedaan voor goed.'

'Wacht. Blijf allemaal hier,' beval de paster. 'Ik ga naar de burgemeester en ik probeer het in stilte te regelen. Ga maar naar de kelder, daar staat nog een bak bier.'

'Bedankt, meneire Henri,' zegden de vissers in koor, blij dat hij het allemaal voor hen zou regelen.

Hoe Paster Pype het in de late avonduren allemaal heeft kunnen regelen, is geen mens bekend. Alleen bekend is, dat hij gezegd heeft, dat ze hem mochten roosteren op een vuurtje of hem de kop afsnijden of gutten gelijk ze met een grote kabeljauw deden, maar dat hij nooit, nooit, nooit de namen zou bekendmaken van de vissers die hem, alles welbeschouwd, een uniek cadeau hadden gegeven.

Het slot van alles was dat ze het lijk van de broeder begraven hebben op het kerkhof, dat nu het 'Paster Pypekerkhof' wordt genoemd. Het lijk werd begraven met de voeten vooruit in de richting van de zee. En jaren nadien hebben ze Meneire Henri naast de broeder begraven, ook op dezelfde manier. En misschien liggen ze daar nu alle dagen te kijken naar de zee, en bij nacht en bij donkerte te luisteren naar de branding en naar de vele verhalen die verdrongen zijn met de Iselandvaarders van weleer.

Woensdag 3 augustus 2011

(nvdr. Met dank aan **dh. Julien van Remoortere** voor de toelating om deze bijdrage van zijn blog te plukken: : www.julienvanremoortere.blogspot.com)

MORDAN

NATUURVLEES DOBBELAERE

Christinastraat 69 - 8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 52 45 - Fax: 059/50 07 85

e-mail: denatuurwinkelmordan@skynet.be

(400 m² verkoopsruimte)

Openingsuren: 9.00 H. - 18.30 H.

Ook op zaterdag, Zondag gesloten

BIO SHOP

*De Natuurlijkste
zaak van de kust!*

**GREEN
SLEEP**

100% "NATUURLIJK"
SLAAPCOMFORT
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Green Sleep

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

De "Grande Dame" van de theosofie in Oostende

Marcel Leeuwerck

nl.wikipedia.org

Onze stad trok tijdens haar belle époque alle soorten gasten aan, van keizers en koningen tot simpele dagiesmensen. Tussen dit volkje zwierven nog wat kunstenaars rond en ook filosofen broedden hier in de prikkelende zeebries allerlei bizarre ideeën uit waar de Oostendenaars geen benul van hadden, maar die weldra in verre werelddelen succes zouden kennen. Een van die wereldverbeteraars heette **Helena Petrovna Blavatsky**, stichteres van de moderne theosofische beweging. Deze merkwaardige dame stamde uit het oude Russische adellijke geslacht van de Dolgoroeki, met roots die reiken tot de Vikings, de Duitse kruisridders en de Franse Hugenoten, maar zij hadden toch de aansluiting met de ideeën der Verlichting niet gemist.

Haar moeder Helena Adrejewa Hahn schreef romans en grootmoeder Helena Pavlova Fadjejev genoot faam als kunstenaars en vrouw met wetenschappelijk bagage. Gelukkig voegen de Russen altijd de vadersnaam bij de voornaam, anders zou men zijn weg verliezen tussen al die Helena's.

Helena Petrovna, waarover deze bijdrage handelt, werd geboren op 12 augustus 1831 (Gregoriaanse kalender) met familienaam Hahn von Rattenstein-Hahn, in Jekatarinoslaw (nu = Dniepropetrovsk). Haar vader moest als militair met zijn gezin vele keren verhuizen naar allerlei provincienesten doorheen Oekraïne en Georgië. Door zijn cynische aard vergalde hij het samenleven met zijn jonge echtgenote (pas 17 jaar) en die vluchtte tijdelijk naar haar ouders in het verre Astrakan aan de Kaspische Zee. Daar was grootvader benoemd tot commissaris bij een volk van boeddhistische Kalmukken. Helena kwam zo vroeg onder invloed van oosterse religies, te meer omdat haar familiale opvoeding weinig aandacht kreeg en zij voelde zich steeds eenzamer.

Zij begon bij zichzelf visioenen waar te nemen en zich te verdiepen in allerlei occulte wetenschappen zoals helderziendheid, telepathie, spiritisme, enz. Haar omgeving ontdekte al gauw "psychische talenten" bij dit intelligente meisje. Om haar talenkennis te stimuleren gaven haar ouders haar Duitse en Engelse gouvernantes, maar zij overtrof telkens haar meesteressen vlug in hun eigen taal.

Een van die freules spotte afgunstig met Helena's "speciale gaven" en daagde haar brutaal uit: "Die oude generaal Nikofer Blavatsky, die 'raaf zonder veren' zoals je zelf zegt, zou je nog niet eens willen als vrouw." In een puberale driftbui verloofde Helena zich prompt met deze 70-jarige brombeer en onderging koppig een uitgebreide societybruiloft. Het huwelijk bleek evenwel meteen gedoemd door het grote verschil in leeftijd en temperament.

Na minder dan drie maanden ontsnapte zij uit het echtelijke bed. Via een avontuurlijke zeereis rond de Zwarte Zee aan boord van een Engels smokkelschip, landt zij in Constantinopel. Daar lukt het haar zich als gezelschapsdame aan te sluiten bij een rijke Russische gravin met wie zij mooie reizen mag maken door Egypte, Griekenland en Oost-Europa. Haar huwelijk geraakte als "niet-voltrokken" vlug ontbonden, maar Helena behield levenslang de naam "Blavatsky" en zal daaronder publiceren.

Zo begon een grillige zwerftocht, kriskras door de wereld, en daarbij bleef ze zeer lang in Tibet tussen de "broedersleermeesters" en publiceerde ze haar eerste basiswerk "Isis ontsluit". De denkbeelden die ze daarin ontwikkelde, zullen onder de naam "theosofie" of "goddelijke wijsheid" overal weerklank vinden.

Het gaat hierbij over een allegaartje van occulte pseudoreligieuze mysteries. Zowel de middeleeuwse alchemie als bijbelcitaten en vooral Indische geheimzinnigheden komen erin aan bod. Niemand hoeft volgens Helena zijn eigen traditionele religie op te geven, maar iedereen moet gedreven speuren naar een universele "goddelijke wijsheid" in de basis. Zij schreef onvermoeibaar en verklaarde zichzelf daarbij geïnspireerd door een "Grote Meester".

In een volumineuze "Secret Doctrine" of "Geheime Leer" wilde zij alles samenvatten.

In New York ontstond de eerste Theosophical Society weldra gevolgd in veel grote steden.

Na opnieuw een jarenlang verblijf in India keert Helena eindelijk terug naar Europa in 1886 en verblijft bij een geestesgenoot in het Duitse Würzl. Daar ontwricht zij echter haar enkel en die breuk geneest heel moeilijk, want zij lijdt ondertussen nog aan een chronische nierkwaal. Die had zij opgelopen tijdens haar zwerversbestaan in tropische streken waar de hygiëne indertijd te wensen overliet.

Voor een vlotter herstel besloot zij de zomer van 1886 in Oostende door te brengen. Onze badstad genoot dan ten volle de faam van gezonde "place to be". Eerst verbleef ze samen met een zus en een nicht, beide heetten Vera, in het luxueuze Hôtel Continental op de zeedijk, maar zij verhuisden weldra naar de goedkopere Villa Nova in de Van Iseghemlaan.

Wat later zochten ze een nog bescheiden appartement in de Weststraat (= nu Adolf Buylstraat). Zus en nicht trokken na korte tijd naar hun Russische vaderland en lieten Helena alleen achter met een dienstmeisje. Helena kreeg bij het stappen pijnlijk gezwollen benen zodat de Oostendenaars haar slechts zelden in hun stad waarnamen. Men roddelde evenwel des te meer over deze "Russische heks" en men vertelde bizarre verhalen over een dichtgeklapte piano waarop onzichtbare handen vreemde melodien speelden. Ook over petroleumlampen die vanzelf ontstaken.

Helena leefde eenzaam tot na een tijdje een Zweedse vriendin, gravin Wachtmeister, haar gezelschap kwam houden.

Ook bezochten vele enthousiaste theosofen haar vanuit Londen. Om die reden besloot zij trouwens om na de zomer in Oostende te blijven.

Over haar verblijf hier vertellen haar biografen enkele eigenaardige voorvallen die het nog provinciale leven in onze bloeiende badstad illustreren.

Helena schreef in Oostende als een bezetene duizenden bladzijden vol met haar groeiend befaamde "Secret Doctrine" of "Geheime Leer" en verbruikte daartoe massa's papier en inkt. Uiterekend met deze twee grondstoffen schortte er wat in Oostende. De plaatselijke kleinhandel verkocht alleen bescheiden potjes inkt voor schoolbehoeften en klein huishoudelijk gebruik. Helena eiste vruchteloos betere kwaliteit en besloot tenslotte haar inkt eigenhandig te fabriceren, zomaar op de keukentafel. Naast van esoterische alchemie kende zij ook een en ander van de klassieke scheikunde.

Het resultaat bleek zo overtuigend dat de Oostendse winkeliers er wel van wilden doorverkopen en zo ontstond een heus handeltje in inkt. Zouden hiervan nog sporen overblijven in de toenmalige lokale pers? Wellicht niet, want het einde van het Oostendse inktavontuur vernamen de biografen indirect uit een brief van gravin Wachtmeister met deze anekdote: "Op zekere dag kwam een arme vissersvrouw aankloppen voor wat steun. Haar geval ontroerde Helena, maar zij had toevallig geen geld bij de hand voor een aalmoes. Daarop beval zij het dienstmeisje: "Geef haar het inktfabriekje, dat zal haar uitkomst brengen."

Of die sukkel ermee welstand bereikte, blijft weinig waarschijnlijk. Een boeiender avontuur beleefde het papier waarop Helena pende. In de Oostendse winkels lag alleen ordinair schrijfpapier.

Zij stuurde daarom een Londense vriend naar Oxford Street om wat beters te kopen. Met het briefpapier van haar uitgebreide correspondentie met de Amerikaanse hebraïst J.R. Ralston Skinner, liep het zelfs grondig mis. Deze geleerde specialiseerde zich op de Kabballa, een Joods mystiek traktaat met geheimzinnige getallensymboliek dat nog altijd de verbeelding prikkelt. Helena Blavatsky schreef vanuit Oostende aan Skinner een veertigtal brieven met originele ideeën over dit onderwerp.

Na de dood van Skinner bleken die kostbare brieven evenwel onvindbaar. Tot een onderzoeker ze na een eeuw herontdekte in de theologische afdeling van de bibliotheek van de beroemde Harvard-university. Het papier verkeerde na al die jaren spijtig genoeg in erbarmelijke staat en maakte de gewaardeerde relictien onleesbaar.

De Theosophical Society richtte meteen een bijzonder fonds op om de restauratie te bekostigen. Sedertdien berusten deze precieuze "Ostend letters" voor studie in Harvard. Zo geniet de naam van onze stad bekendheid bij een segment van de Amerikaanse intelligentsia. Veel van de theosofen beseffen niet eens dat het leeuwendel van de "Secret Doctrine" in Oostende ontstond.

Helena schreef in een koortsachtig tempo. De stapel door haar volgepende papieren bereikte een hoogte van bijna één meter. Tijdens haar werk rookt Helena doorlopend gerolde sigaretten van goedkope tabak en dat gold in die tijd als "not done" voor een dame.

Tot op de dag van haar verhuis naar Londen op 1 mei 1887 schreef zij rusteloos. Het inpakken van al dat papier bezorgde haar entourage nachtmerries want zij eiste tot de laatste minuut inzage in alle geschriften.

Tot op de dag van haar verhuis naar Londen op 1 mei 1887 schreef zij rusteloos. Het inpakken van al dat papier bezorgde haar entourage nachtmerries want zij eiste tot de laatste minuut inzage in alle geschriften. Kort voor ze zou vertrekken, viel ze opeens in een diepe coma en haar omgeving oordeelde het nodig om een officieel geldig testament op te stellen. Onmiddellijk riep men een raad bijeen, samengesteld uit twee plaatselijke artsen, een advocaat en de Amerikaanse consul. Maar plots veerde Helena recht in volle bewustzijn van geest. "Een mirakel!", bekeerden haar volgelingen.

Helena vertrok net op tijd naar Londen om de duurdere huurprijzen van het hoogseizoen te ontlopen. Daar genoot zij van de verering door volgelingen uit de Victoriaanse middenklasse. Daar mogen wij ook onze eigen James Ensor bij rekenen. James nam zeker kennis van haar denkbeelden waarvan er wellicht in zijn werk enige invloed te bespeuren is. De verbeelding slaat evenwel op hol als men de typisch Ensoriaanse maskers, spoken en zelfs de unieke bloemenhoed verklaart als uitingen van theosofische beschouwingen.

Helena stierf in Londen op 8 mei 1891, bijna 60 jaar oud en zoals dat meestal verloopt bij ideologieën en andere levensbeschouwelijke nieuwigheden, traden ook in de theosofie afscheidingen op na de dood van de vereerde stichter en bezieler.

Als nieuwe leider trad de bekende Rudolf Steiner naar voor. Hij grondde evenwel vlug een variant naar eigen inzichten: de "Antroposofische Beweging" (Menselijke wijsheid). Als goede organisator richtte hij op deze filosofische basis een net van naar hem genoemde Steinerscholen op, die nu enig succes kennen, volgens sommigen omdat ze passen in het New Age-tijdperk.

Als goede organisator richtte hij op deze filosofische basis een net van naar hem genoemde Steinerscholen op, die nu enig

ze passen in het New Age-tijdperk. In dat onderwijs geniet Helena Petrowna Blavatsky veel gezag en het kan gebeuren dat gidsen van Lange Nelle ooit van onze gasten een vraag krijgen over het verblijf van Helena in onze stad. Deze bijdrage kan helpen om over deze uitzonderlijk dame iets te vertellen.

BIBLIOGRAFIE

(beschikbaar in de Oostendse stadsbibliotheek):

GHEERAERT, John, De geheime wereld van James Ensor - Ensors behekste jonge jaren (1860-1893), Houtekiet, 2001, 189 blz.

CRANTON, Sylvia, HPB: the extraordinary life and influence of Helena Petrowna Blavatsky, founder of the modern Theosophical movement (het bijzondere leven en de invloed van Helena Petrowna Blavatsky, stichster van de moderne theosofische beweging), G.P. Putnam's Sons, 1993, 648 blz.

QUAN JUDGE, William, De oceaan van theosofie, Theosophical University, 1997, 206 blz.

STEINER, Rudolf, Theosofie, Vrij Geestesleven, 2006, 224 blz.

Industriezone 2
Zandvoordeschorredijkstr., 14
8400 Oostende
T.059 70 71 23
F.059 80 45 79
print@lammaing.com
www.lammaing.com

Uitsmijter: een BV over Oostende

Martin Heylen:

“In Oostende, mijn tweede thuis, kom ik geregeld naar de einder turen én naar het magische licht boven de stad, dat de Noordzee appelblauw zeegroen doet kleuren.(...) Naast die stoere schonkigheid van stad en zee, is Oostende ruig en ruw, maar op een manier zoals de Noordzee dat ook is: met een groot hart. Een zeer schone combinatie, ook in mensen, heb ik altijd gevonden.”

In: DS-weekblad 07.01.2012, blz. 19

Oostende inspireert me en in geen enkele stad kom ik meer tot rust dan hier. Mijn boeken over *Siberië* en *Raymond van het Groenewoud* heb ik hier geschreven. Net als de bindteksten voor *God en Klein Pierke*. En vooral: hier kan ik gedurende twee à drie maanden mijn hoofd leeg maken, me letterlijk laten uitwaaien, voor nieuwe projecten. De weidsheid, de lucht, de sfeer: nergens anders ter wereld wordt mijn creativiteit meer gevoed dan hier.

In: De Zeewacht 06.01.12, blz. 18

**PRINTEN – PLOTTEN
KOPIEREN – DIGITALISEREN
INBINDEN – LAMINEREN
KANTOORARTIKELEN
STEMPELS – GRAVEERPLATEN**

REPRODUX

Heilig Hartlaan 13
8400 OOSTENDE
Tel. 059/70.16.12
Fax 059/80.66.57
e-mail: reprodux@telenet.be
www.reprodux.be

De politiek-religieuze context rond het Beleg van Oostende (7-slot)

Eddy Masschalck

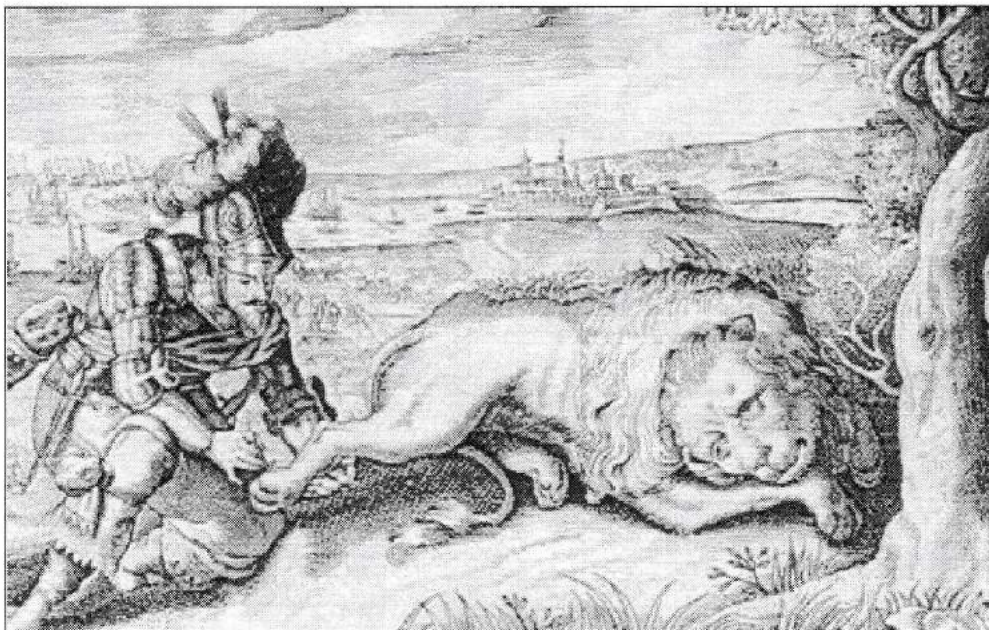
21) Spinola

Vanaf 1599 maken acht Spaanse galeien onder het bevel van Frederik Spinola de monding van de Westerschelde onveilig vanuit de haven van Sluis. De Genuese bankier en generaal Ambrosio Spinola (1569-1630), broer van Frederik, treedt in 1602 in dienst van de Spaanse koning Filips III en trekt met een zelf gefinancierd leger van achtduizend man naar de Nederlanden. Van daar uit zal hij deelnemen aan een invasie van Engeland.

Tijdens een zeeslag bij Sluis op 26 mei 1603, verslaan vier Staatse oorlogsschepen de acht Spaanse galeien en vier fregatten. Aan Spaanse kant vallen zowat 800 doden, waaronder veel slaven die vastgeklonken moesten roeien. Ook Frederik sneuvelt.

Zijn dood verijdelt de invasieplannen. Voor het Noorden is er nu alle reden om Sluis te bezetten en zelf als haven te gebruiken.

Op 29 september 1603 sluit Ambrosio met Filips III en Albrecht een overeenkomst dat hem het opperbevel over het leger te Oostende oplevert, in ruil voor de financiering van het beleg. Vanaf 8 oktober neemt Ambrosio het opperbevel over. Hij zorgt voor een nieuwe impuls in het Spaanse kamp: de orde wordt hersteld, de soldij betaald. Hij verandert ook de tactiek. De aanvallen zijn niet langer gericht op de Oude Stad, maar gesteund door superieure vuurkracht wordt er voortdurend storm gelopen op de zuidelijke wallen.

Afb. 9 Spinola verwijdert de doorn uit de poot van de Leo Belgicus; Oostende in de achtergrond (stadsarchief Oostende)

Afb 10: verovering van Sluis, 1604, gravure van Floris Balthasar, Univ. Bib. Leiden, coll. BN P37

22) Sluis

In de lente van 1604 lijkt de val van Oostende nog een kwestie van weken. De Staten-Generaal stellen plannen op voor een nieuwe tocht naar Vlaanderen. Maurits wordt verzocht Oostende te ontzetten. Nieuwpoort indachtig staat Maurits sceptisch tegenover dergelijke plannen. De invasievloot zet koers naar Cadzand. Maurits landt er met een leger van 11.000 man en verovert Ijzendijke, Aardenburg en Middelburg.

Op 19 mei 1604 vat het Staats leger het beleg van Sluis aan met als doel de militaire druk op Oostende te verlichten. De stad wordt volledig van de buitenwereld afgesneden en uitgehongerd. Op 20 augustus geeft Sluis zich over. Er worden veel gevangenen gemaakt o.a. de neef van Ambrosio Spinola, die geruild wordt tegen Staatse soldaten. De Spaanse galeislaven krijgen hun vrijheid. De verovering van

Sluis zal later worden voorgesteld als een compensatie voor het verlies van Oostende.

Vanaf die tijd is West Zeeuws-Vlaanderen in handen van Nederland. De grens tussen de Spaanse Nederlanden en de Verenigde Provinciën stabiliseert zich in het Zwin-gebied. De Noord Nederlanders hebben nu de Scheldemonding stevig onder controle.

Ondertussen worden de Spaanse troepen rond Oostende versterkt tot ongeveer 30000 man.

Het ontzet van Sluis beurt de gemoederen op: de Staten dringen er bij Maurits op aan om nu richting Oostende te trekken. Door de verovering van Sluis verdwijnt echter de behoefte om Oostende als Staats militair bruggenhoofd te behouden en Maurits verzint het ene voorwendsel na het andere om niet naar Oostende te moeten trekken, maar op 12 september wordt hem uitdrukkelijk bevolen naar Oostende te trekken.

23) Het einde van het beleg

Op 18 september krijgt Oostende het bericht dat alles in gereedheid is voor een ontzet. De belegerden kunnen het Spaanse offensief echter niet langer tegenhouden. Op 19 september hebben de belegeraars al grote stukken van de stad veroverd. De stad is volledig tot puin geschoten. Op 19 september geven de Staten-Generaal toestemming tot de overgave van Oostende.

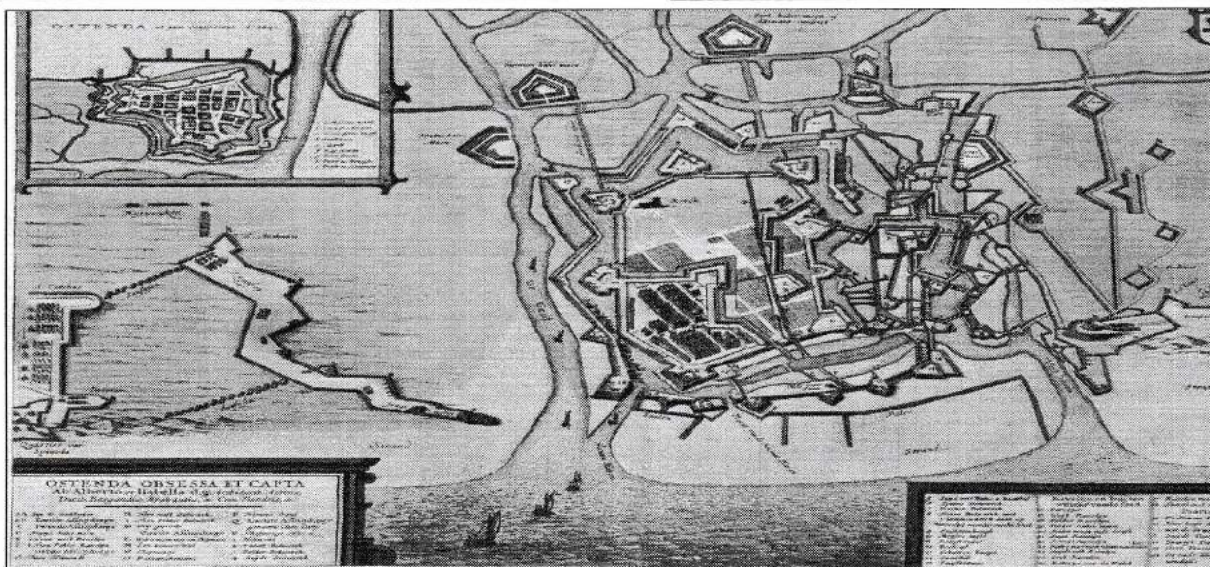
Op 20 september 1604 tekent de gouverneur van Oostende, Daniel de Hertaing, Heer van Marquette, de overgave van de stad. De man heeft in de strijd een been en een arm verloren. Mannen, vrouwen en kinderen, kostbaarheden en het bruikbare geschut worden naar Zeeland verscheept.

Spinola verleent de dappere verdedigers van Oostende een eervolle uittocht. Aan beide zijden worden de gevangenen vrijgelaten. Op 22 september verlaat het garnizoen, ruim 3500 man, met slaande trom, vaandels, wapens en vier stukken geschut de totaal vernielde stad. Alleen de toren

In de duinen houdt het verslagen regiment een parade. Spinola feliciteert de soldaten om hun uitzonderlijke moed. Ambroglio biedt aan Daniel de Hertaing en de voornaamste officieren een banket aan. Zij krijgen ook paarden en wagens voor de reis naar Sluis. De notabelen die het beleg ondergaan hebben krijgen allen een bestuursfunctie in het onlangs veroverde Sluis. Onder hen Philippe Fleming aan wie wij een gedetailleerd ooggetuigenverslag van de drie jaar belegering te danken hebben.

Op 23 september organiseren de jezuïeten-aalmoezeniers van het Spaans leger in de stad een processie en een plechtige dankmis. Tot in 1797 zal op 22 september een processie uitgaan te Oostende.

In Rome wordt het heuglijke nieuws met kanonschoten verkondigd aan de katholieke wereld. Paus Clemens VIII laat het Te Deum zingen in de Vatikaanse kapel. Overal in westelijk Vlaanderen wordt er uitbundig gevierd, processies gehouden

Afb 11: Oostende na de overgave in 1604. 'Ostenda Obsessa et Capta Ab Alberto et Isabella'; kopergravure met aanduiding van de afsnijdingen en het 'Nieuwe Troje' in de linkerbovenhoek plan van de heropgebouwde stad in 1641. De 'Oude' stad is definitief verdwenen, de 'Nieuwe' stad is herbouwd. Anonieme kopergravure in 'Flandria Illustrata' van Antorius Sanderus, 1641. Opgenomen in J. Blaeu, 'Toonneel der Steden's Konings Nederlanden', 1649, Amsterdam; Hugo de Groot ('Grotius'), 'Historiender Nederlandtsche saeken' en 'Nederlantsche Jaerboeken, 1681, Amsterdam; L. Guicciardin, 'Belgiae' 1634, en 'Beschryvinghe der Nederlanden' 1660, uitgegeven door G. Blaeu. Oostende, Stadsarchief, KP/H0 9. Privéverzameling auteur.

Op 3 oktober 1604 maken Albrecht en Isabella hun intrede in de totaal vernielde stad. De sleutels van de stad worden hen op een schotel overhandigd. De schotel wordt nu nog bewaard in de schatkamer van de basiliek van Scherpenheuvel.

Op 3 oktober 1604 maken Albrecht en Isabella hun intrede in de totaal vernielde stad. De sleutels van de stad worden hen op een schotel overhandigd. De schotel wordt nu nog bewaard in de schatkamer van de basiliek van Scherpenheuvel.

Het beleg heeft aan ongeveer 100.000 mensen het leven gekost. 45.000 aan aartshertogelijke zijde, 52.000 aan de kant van Staatsen, Engelsen en Oostenenaars. De verdediging heeft ongeveer 100.000 gulden per maand gekost. De aartshertog heeft 30 miljoen gulden geïnvesteerd, te vermeerderen met ondermeer 600.000 gulden inbreng van de Staten van Vlaanderen. Een waanzinnige prijs voor enkele vierkante kilometers...

Afb 12: Oostende. Intocht op 3 oktober 1604 van de aartshertogen Albrecht en Isabella, kopergravure getekend: S. Fokke, uit J.Wagenaar, Vaderlandsche Historie. 1749 Oostende, Stadsarchief, PT/D 23, privéverzameling auteur.

24) En verder...

De aartshertogen maken meteen werk van de heropbouw. Het ligt in hun bedoeling Oostende te gebruiken als alternatief voor Antwerpen. De Oostendse haven kan niet alleen worden

ingezet in het Europese handelsverkeer maar ze kan ook dienen als uitvalsbasis voor een oorlogsvloot die de verbinding tussen Engeland en de Republiek kan bedreigen.

Hofarchitect Wenceslas Cobergher wordt aan het werk gezet voor de heropbouw van de stad. Cobergher inspireert zich op het dambordpatroon dat door Jacob van Deventer rond 1562 was getekend. In het zuidoosten stapt hij af van Deventer's schema. De straten worden er nl georiënteerd naar de nieuwe haven, ontstaan tengevolge van de doorsteek van de duinen in 1584.

Kerken en kloosters verrijzen uit het puin. In 1605 kunnen de jezuïten de mis lezen in de Sint-Pieterskerk. In 1607 komen de Grauwe Zusters terug om de zieken- en armenzorg op te nemen. In 1608-1609 wordt de kerktoeren in de Oude Stad volledig vernield. In 1610 wordt het nieuw stadhuis met belfort voltooid. In 1618 wordt de eerste steen gelegd van de nog steeds bestaande Kapucijnenkerk. De Nieuwe Geul wordt verbreed, uitgediept en via kanalen met het achterland verbonden. De oorspronkelijke westelijke haven wordt dicht gegooid. De Oude Stad wordt opgegeven en door de Noordzee verzwolgen.

Gezien de sluiting van de Scheldemonding probeert men de haven van Antwerpen te ontsluiten door stroomopwaartse kanalen te graven. Op 3 september 1613 starten de eerste graafwerken van het kanaal Gent-Brugge. Die duren tot 1622. Het stuk Brugge-Plassendale wordt in 1618-1623 gerealiiseerd. In 1622 wordt een kanaal gegraven van Plassendale naar Oostende via Zandvoorde. In 1624 worden de sluizen te Plassendale in gebruik genomen.

Er komt ook een kanaal Plassendale-Nieuwpoort dat in 1640 wordt voltooid. Dit kanaal vervangt de vroegere Yperleet, wiens bedding op sommige plaatsen in het nieuwe kanaal ligt terwijl al te uitgesproken bochten worden afgesneden. Tussen 1664 en 1666 wordt het al bestaande kanaal Plassendale-Oostende recht getrokken, uitgediept en verbreed. Door deze verbetering kon reeds in 1665 het eerste zeeschip via Oostende, Brugge en Gent, Antwerpen binnenvaren. Pas in 1676 wordt te Slykens een zeesluis gebouwd. Oostende wordt de voornaamste haven van Vlaanderen.

Om de herbevolking van Oostende te stimuleren, schenken Albrecht en Isabella reeds in 1604 een reeks privileges aan alle inwoners, ondermeer twaalf jaar vrijstelling van belasting en van inkwartiering van soldaten. In ruil moet men de eed van getrouwheid afleggen aan het aartshertogelijke gezag en beloven te leven als 'waere Catholyken'.

April 1605 wordt de leiding over de Spaanse troepen in Zuid-Nederland overgedragen aan Spinola.

In oktober 1605 krijgt Isabella een miskraam. De kans op verdere nakomelingen wordt laag geschat. In 1616 is bij de aartshertogen elke hoop op de geboorte van een opvolger opgegeven. Ze laten de verschillende gewesten die hun gezag aanvaardden trouw zweren aan Filips III.

Albrecht overlijdt op 13 juli 1621 in het paleis op de Coudenberg. Hij wordt begraven te Brussel in de Sint-Goedelekerk. Daar zijn huwelijk met Isabella kinderloos gebleven is komen de Nederlanden, zoals voorzien in de schenkingsakte van Filips II in 1598, weer rechtstreeks in handen van de Spaanse koning. Hoe zou de geschiedenis verlopen zijn indien Isabella niet kinderloos gestorven was en er dus ook een Nederlands Habsburgse tak zou geweest zijn?

Na de dood van Albrecht verliest Isabella de soevereiniteit over de Nederlanden. Op vraag van Filips III blijft ze landvoogdes van de Nederlanden tot aan haar dood. Isabella sterft op 2 december 1633 en wordt aan de zijde van Albrecht begraven.

Onder druk van de zeer benarde financiële situatie bij beide partijen, worden onderhandelingen gevoerd. Op 24 april 1607 komt het tot een bestand van zes maanden tussen Spanje, de aartshertogen en de Verenigde Provinciën.

In april 1609 komt het tot grote vreugde van Noord en Zuid, tot een Twaalfjarig Treves of Bestand. De tekst wordt op 11 april voorgelezen te Den Haag (in de zaal die nu Treveszaal genoemd wordt) en op 14 april voor het stadhuis van Antwerpen. Overall worden de klokken geluid. Het bestand erkent de onafhankelijkheid der Verenigde Provinciën, zonder enige beperking op politiek of religieus gebied, en dus de-facto de scheiding der Nederlanden. Gewetensvrijheid voor aanhangers van andere religies dan de katholieke wordt in het Zuiden niet toegestaan en de Spaanse troepen zullen er blijven.

In feite wordt hier de Pacificatie van Gent opgegeven, waarin er werd gestreefd naar het wegzenden van de Spaanse soldaten en naar samenwerking tussen alle gewesten.

Het Twaalfjarig Bestand is tegen de zin van Maurits. Hij raakt hierdoor in een politiek conflict met de raadspensionaris van Holland, Johan van Oldenbarnevelt. Dit geschil eindigt met de onthoofding van Van Oldenbarnevelt. Maurits overlijdt april 1625 en wordt opgevolgd door zijn broer Fredrik Hendrik.

De onafhankelijkheid van de Republiek wordt pas officieel door Spanje erkend door de Vrede van Munster op 30 januari 1648. Dit is 80 jaar na het uitbreken van de vijandigheden. De katholieke Zuidelijke Nederlanden blijven bij Spanje.

Na Filips III komt de kunstzinnige Filips IV op de Spaanse troon (1621-1665). Hij wordt opgevolgd door Karel II (1665-1700), de laatste Habsburger op de Spaanse troon.

De kinderloze Karel II laat in zijn testament de kroon aan de 17-jarige Filips van Anjou, Filips V, lid van de Franse Bourbon dynastie, kleinzoon van de Zonnekoning Lodewijk XIV. Hij zal regeren van 1700 tot 1746.

De Oostenrijkse Habsburgers zijn het niet eens met die keuze en verklaren in 1702 de oorlog aan Frankrijk en Spanje. De Nederlanden en Groot-Brittannië sluiten zich aan bij de Habsburgers.

In juli 1706 wordt Oostende, nu in Frans-Spaanse handen en weer tot een eiland omgevormd, opnieuw plat gebombardeerd. Deze keer echter door de Engelsen en hun geallieerden de Republiek... Het kan verkeren.

Nvdr De geraadpleegde literatuur verscheen in de eerste aflevering, gidsenblad, jg. 22, nr. 3, 2010, blz.

GENIET MET AZURIET!

Reisbureau voor alle touroperators,
vlieg-, trein-, bootticketten.

*Waar service en dienstbaarheid
geen ijdel woord is!*

REIZEN

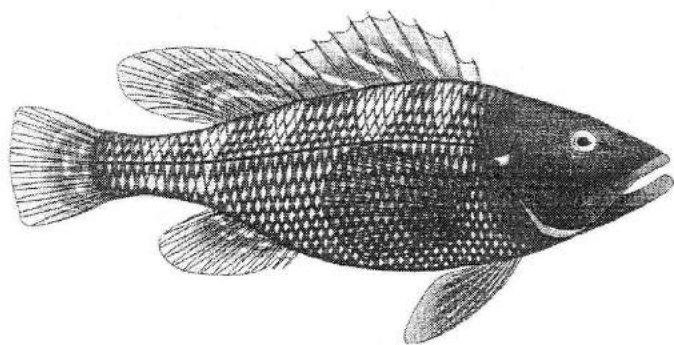
Torhoutsesteenweg 449
Hoek Kastanjelaan
8400 Oostende
Tel. 059 51 49 51

*Openingsuren
Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en
vrijdag: 9 tot 12 en 14 tot 18 uur.
Zaterdag: 9.30 tot 12 uur.*

ZEEVIS GROOT- EN KLEINHANDEL

*Van Haudt Patrick -
Van de Wynckel Christa*

Vismijn 107 - 8400 Oostende
Delphin Depuydtstraat 8 - 8470 Gistel
Tel. Vismijn (059) 32 19 95 - Fax (059) 33 19 95

OPENINGSUREN

Maandag - Dinsdag - Woensdag	8 - 16u
Donderdag:	8 - 13u
Vrijdag:	8 - 16u
Zaterdag:	8 - 13u
Zondag:	Sluitingsdag

Op feestdagen open tot de middag